

בשר בחלב והכרת הטוב

הסוד של חגי ישראל – למה התורה מסיימת את פרשת החגים באיסור בשר בחלב?

🌿 לפרשת כי תשא • חגי ניסן תשפ"ה • ערב שבת קודש חול המועד פסח

מאת: הרב יהודה טאוב שליט"א • קרית אתא

תוכן העניינים

א ארבע שאלות מרכזיות על איסור בשר בחלב

ב לאן צריך האדם להגיע? – מסילת ישרים

ג תפקיד חגי ישראל – לבנות הכרת הטוב

ד הקשר המפתיע: בשר בחלב כהפך של הכרת הטוב

ה ראייה ממשנה רבנו – לא הכה את היאור

ו הרקנטי: מדוע אסרה התורה כל בשר בחלב

ז שיר השירים – שיאה של הכרת הטוב

א. ארבע שאלות מרכזיות

בפרשת כי תשא – הנקראת בשבת קודש חול המועד פסח – וכן בפרשת משפטים, התורה מסכמת את חגי ישראל בפסוק מפתיע:

ראשית בכורי אדמתך תביא בית ה' אלקיך

לא תבשל גדי בחלב אמו

(שמות כג, יט; לד, כו)

מי שמתבונן בפסוק זה תמה: **מה הקשר בין איסור בשר בחלב לבין חגי ישראל?** ואכן, מן הצד הזה עולות ארבע שאלות קשות:

1. **שאלה א':** מה הקשר בין איסור בשר בחלב לבין חגי ישראל – פסח, שבועות וסוכות? מדוע התורה מסיימת דווקא בכך את פרשת החגים?
2. **שאלה ב':** מה הקשר בין בשר בחלב לביכורים? הפסוק מחבר את "ראשית ביכורי אדמתך" יחד עם "לא תבשל גדי בחלב אמו" – מה הקשר ביניהם?
3. **שאלה ג':** מדוע כתוב דווקא "בחלב אמו"? הרי האיסור הוא לבשל גדי בכל חלב, ולא רק בחלב אמו שלו!
4. **שאלה ד':** מדאורייתא אסור לא רק לבשל, אלא גם לאכול בשר וחלב. אם כן, מדוע כתבה התורה רק "לא תבשל"? הדין שאסור לאכול נלמד ממקור אחר ("לא תאכל כל תועבה") – ולא מפסוק מפורש!

ארבע שאלות אלו מצביעות על כך שיש כאן **רעיון עמוק יותר** מאשר איסור הלכתי בלבד. כדי להבין אותו, עלינו לשאול: מהי המטרה העליונה של האדם בעולמו?

ב. לאן צריך האדם להגיע? – מסילת ישרים

הרמח"ל במסילת ישרים (פרק יט) מגדיר בצורה מדהימה מהי האהבה השלמה לקדוש ברוך הוא:

"והנה עניין האהבה הוא שיהיה האדם חושק ומתאוה ממש לקרבתו יתברך, ורודף אחר קדושתו, כאשר ירדוף איש אחר הנחמד לו חמדה עזה. עד שיהיה לו הזכרת שמו יתברך ודיבור בתהילותיו ועסק בדברי תורתו וקרבתו יתברך – כשעשוע ועונג ממש. כי מי שאוהב את אשתו ובנו יחידו אהבה חזקה – אשר אפילו הדיבור במ יהיה לנחת ותענוג."

— הרמח"ל, מסילת ישרים פרק יט

כלומר: **המטרה העליונה של האדם** היא להגיע למצב שבו להתפלל, לקרוא תהילים, להודות לה', ללמוד תורה – **זה התענוג שלו ממש!**

כיצד מגיעים לאהבה זו?

הדרך פשוטה ומסוימת:

הכרת חסדי ה' ← אהבת ה' ← תענוג בעבודתו

כאשר אדם מתבונן בחסדים שה' עשה עמו – הוא מפתח בלבו רגשות של **הכרת הטוב**. ומהכרת הטוב – נולדת האהבה. ומהאהבה – נולד התענוג האמיתי בעבודת ה'.

ג. תפקיד חגי ישראל – לבנות הכרת הטוב

לשם כך – ניתנו לנו חגי ישראל! כל אחד מן החגים הוא מסגרת מיוחדת לפיתוח מידת הכרת הטוב:

פסח 🌿

אכילת מצה ושאר מצוות הלילה באות כדי שנתבונן: "הקדוש ברוך הוא הוציא אותנו ממצרים מהר מהר!" – חסד עצום בלא שיעור.

שבועות 📄

מודים לה' על התבואה ועל מתן התורה – "חמדה גנוזה" שנתן לנו ולא לשאר האומות.

סוכות 🌿

מודים לה' על האסיף ועל כל הדברים הטבעיים שנתן לנו – אוויר, מים, בריאות, פרנסה.

ביכורים 🌸

אומר ספר החינוך: "מצווה להודות לה' על כל חסדיו עמנו." זו תכלית מצוות הביכורים.

הרעיון המרכזי: כל חגי ישראל ומצוות הרגלים – כולם נועדו **לקנות את מידת הכרת הטוב**. להכיר בטוב שה' עשה עמנו, ומתוך כך לאהוב אותו ולשמוח בעבודתו.

ד. בשר בחלב – ההפך הגמור של הכרת הטוב

עכשיו מתחיל להתברר הכול. הואיל ואנחנו מדברים כל כך על חשיבות הכרת הטוב – **יש להיזהר מאוד שלא לעשות את ההיפך!**

מהו ההיפך המוחלט של הכרת הטוב? מהו המעשה שמסמל כפיות טובה בצורה הקיצונית ביותר?

**לקחת גדי חמוד שאמא שלו הביאה לעולם, ולבשלו אותו –
בחלב של אמא שלו עצמה!**

האמא הזאת נתנה לך את הילד! היא גידלה אותו, הניקה אותו בחלבה. ומה אתה עושה? אתה לוקח את חלבה ומבשל בו את בנה. **זה פשוט ייצוג של כפיות הטוב בצורה הנוראה ביותר.**

הרעיון הוא:

כאשר אדם רואה איסור זה ומבין מדוע הוא אסור – הוא מפנים עמוק עמוק את מידת הכרת הטוב. ה' מלמד אותנו: **גם כלפי בהמה – אסור לעשות מעשה כפיות-טובה שכזה!**

למה כתוב "בחלב אמו"?

עכשיו מובנת שאלה ג' שלנו. אמנם מדין תורה אסור לבשל גדי בכל חלב – אפילו לא בחלב של פרה אחרת. אבל התורה כתבה "בחלב אמו" כדי ללמד אותנו את **שורש הרעיון**: הבעיה האמיתית היא הכפיות טובה. וזה מתבטא בצורה הקיצונית ביותר כאשר לוקחים את חלב האמא ומבשלים בו את בנה.

ה. ראייה ממשנה רבנו – לא הכה את היאור

כדי להבין עד כמה עמוקה מידת הכרת הטוב ביהדות, נתבונן בדוגמה הידועה של משה רבנו:

כאשר ה' ביקש ממשנה רבנו להביא את מכת דם ואת מכת צפרדע, **משה לא הכה בעצמו את היאור** – אלא אהרן הכהו. מדוע?

כי **היאור שמר על משה** כאשר היה תינוק בתיבה. משה לא היה מוכן לפגוע בו, אפילו שהיאור הוא דומם לגמרי!

ק"ו: אם משה רבנו לא רצה להכות את היאור מפני שגמל לו טובה – כל שכן שאסור לאדם לקחת את חלב האמא ולבשל בו את בנה!

ו. הרקנטי – מדוע אסרה התורה כל בשר בחלב

הרקנטי מסביר בפירושו:

"לא תבשל גדי בחלב אמו – לפי הפשט, מפני האכזריות שיחלוב האדם את הבהמה ויבשל בה יוצא ממנה."

— הרקנטי

ולכן, **כדי שכל יהודי יזכור** כמה חשוב להכיר טובה אפילו לפרה שנותנת חלב – אסרה התורה גם לבשל גדי בחלב של כל פרה אחרת. לא רק בחלב אמו.

ומדוע כתבה התורה רק "לא תבשל"?

כאן מובנת גם שאלה ד'. האיסור הראשוני שעולה לדעת מיד הוא **הבישול** – כי בישול הגדי בחלב אמו הוא המעשה הנוראה של כפיות הטוב. זה מה שהתורה "רואה". כל שאר האיסורים (אכילה, הנאה) נלמדים מהרחבות.

וכאשר ראו חכמים כמה החמירה התורה באיסור זה – הוסיפו גדרות נוספות: גם **עוף בחלב** אסרו מדרבנן. כי כל המטרה היא שהיהודי יזכור כמה עליו להכיר טובה – לה', לבני אדם, ואפילו לבהמה.

ז. שיר השירים – שיאה של הכרת הטוב

והנה – כל זה מגיע לשיאו בספר **שיר השירים**, שאנחנו קוראים בפסח!

מהו שיר השירים? זהו **שיר האהבה שבין כנסת ישראל לקדוש ברוך הוא**. הגענו לאהבה כה עמוקה, כה אמיתית, עד שאנחנו שרים לבורא עולם שיר שיר!

"כל הנשמה תהלל יה"

אנחנו אומרים את הפסוק הזה פעמיים:

פעם אחת – על הנשמה עצמה שה' נתן לנו.

פעם שנייה – על כך שאנחנו זוכים להודות לבורא עולם! על זה לבד אנחנו צריכים להודות לו!

הסיכום – הקשר בין הכול

עכשיו מובנים כל הקשרים שבפסוק:

- **חגי ישראל** – באים לבנות את מידת הכרת הטוב.
- **ביכורים** – מצווה שכל מהותה הכרת הטוב על ראשית הפרי.
- **לא תבשל גדי בחלב אמו** – האזהרה: זהרו לא לעשות את ההיפך! שמרו על מידת הכרת הטוב גם כלפי בהמות!

✨ **המסקנה: אם נתבונן בחסדי ה' עמנו ונקפיד שלא לגמול רע למי שעשה לנו טוב – נזכה שלבנו יהיה מלא אהבת ה', ויהיה לנו עונג ממש להודות**

נכתב ונערך על ידי:
הרב יהודה טאוב שליט"א
קרית אתא
ליצירת קשר: 0527139520 📞

שיעורים נוספים של הרב 🎧
ניתן לשמוע עוד שיעורים נפלאים:
קול הלשון – קול תודה: 03-6171190 📻
באתר קול תודה: www.kol-toda.co.il 🌐